

ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΣΤΕΦΑΝΟΥ

Εικοσιτέσσερα χρόνια χωρίς εσένα!

Απρίλης 1992 – Απρίλης 2016

Καί λέω δέμ πέθαμες ' μόμο πού τώρα λείπεις,

.....

Δέμ πέθαμες ' μά τρόπομ ἄλλαξες καί ἦχο.
Ἐκούω τα βήματά σου, τήμ ἀραπρόή σου
ἀκούω. Ναί κάτι ἄλλαξε. Μά εἶσαι ἀκόμα,
εἶσαι τριγύρω ἐδῶ ' μόμο ὅσα λές σκορπᾶμε
σέ πλῆθος πράγματα καί σέ ὀμιλίες πλῆθος*.

Δεμ θέλουμε μα θρημούμε,
γιατί σε χάσαμε ,
αλλά είμαστε ευγνώμονες
γιατί σε είχαμε.**

* Κ.Τσάτσος , Τα ποιήματα

***Hieronymus, Trauersprüche, 331-420*

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΕΜΜ. ΣΤΑΜΑΤΗΣ

ΣΑΜΙΟΣ

1919 -1992

Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΕΜΜ. ΣΤΑΜΑΤΗΣ γεννήθηκε στη Σάμο το έτος 1919 και πέθανε στην Αθήνα στις 20 Απριλίου 1992. Σπούδασε στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και έλαβε το πτυχίο του τον Ιούνιο 1944.

Εισήλθε στον εισαγγελικό κλάδο τον Μάρτιο 1951 με διαγωνισμό, ύστερα από δικηγορική προϋπηρεσία τριών ετών. Προήχθη κατ' «απόλυτον εκλογήν» στους βαθμούς του Εισαγγελέως Πρωτοδικών, Αντεισαγγελέως Εφετών, Εισαγγελέως Εφετών και Αντεισαγγελέως του Αρείου Πάγου. Στις 9 Ιουλίου 1985 προήχθη στο βαθμό του Εισαγγελέως του Αρείου Πάγου και απεχώρησε την 1η Ιουλίου 1986, μετά την συμπλήρωση του ορίου ηλικίας, με τον τίτλο «του ισοβίως επίτιμου Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, για τη μακρά και ευδόκιμη υπηρεσία του ως δικαστικού λειτουργού».

Κατά την διάρκεια της υπηρεσίας του ως δικαστικού λειτουργού, με εκπαιδευτική άδεια, παρακολούθησε μαθήματα ποινικού δικαίου, ποινικής δικονομίας, ειδικών θεμάτων αστικού δικαίου και φιλοσοφίας του δικαίου, στο γερμανικό Πανεπιστήμιο του Tübingen. Χρησιμοποιούσε βιβλιογραφία στη γερμανική και γαλλική γλώσσα.

Σύζυγος του, η Βασιλική Μπόμπου-Σταμάτη, φιλόλογος, δ.φ.

II. Παράλληλα με τη δικαστική ακολούθησε και την ακαδημαϊκή σταδιοδρομία. Την 10η Μαΐου 1967 αναγορεύτηκε διδάκτωρ της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, με τον βαθμό άριστα, για τη διατριβή του: *Η συρροή ποινικών νόμων εν γένει και η μη τιμωρητή πρότερα ή υστέρτα πράξις*, Αθήναι 1967, με εισηγητή τον καθηγητή Νικ. Χωραφά. Την 19η Μαΐου 1973 αναγορεύτηκε υφηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, ομοφώνως, με τη διατριβή του: *Γενικά αρχαί της φαινόμενης συρροής εγκλημάτων και ιδίως της κατ' Ιδέαν*, Θεσσαλονίκη, 1972, με εισηγητή τον καθηγητή Ιωάν. Δασκαλόπουλο. Την 13η Νοεμβρίου 1974 του ανατέθηκε από τη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών η διδασκαλία των μαθημάτων ποινικού δικαίου και ποινικής δικονομίας. Την 9η Σεπτεμβρίου 1981 έγινε έκτακτος καθηγητής, την 25η Αυγούστου 1982 αναπληρωτής καθηγητής και την 24η Φεβρουαρίου 1986 καθηγητής. Απεχώρησε την 22α Αυγούστου 1986, μετά τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας.

III. Κατά την διάρκεια της υπηρεσίας του στην Ελληνική Δικαιοσύνη και την Πανεπιστημιακή του σταδιοδρομία ασχολήθηκε με τη δογματική επεξεργασία πολλών νομικών ζητημάτων, μερικά από τα οποία αντιμετωπίζονταν για πρώτη φορά από την ελληνική ποινική επιστήμη. Το κύριο χαρακτηριστικό των επιστημονικών εργασιών του ήταν η προσπάθεια συζεύξεως της θεωρίας με την πράξη, «ώστε ν' αποφεύγονται οι άνευ πρακτικής σημασίας θεωρητικές κατασκευές». Την επιτυχία αυτής της προσπάθειάς του επισημαίνουν και όλες οι βιβλιοκρισίες των επιστημονικών εργασιών του που έχουν ως τώρα δημοσιευθεί. Για τη διδακτορική διατριβή του ο Ιάκωβος Ζαγκαρόλας παρατηρεί: «...είναι πρώτη εν Ελλάδι εργασία διά της οποίας επιχειρείται η συστηματική έρευνα του προβλήματος της συρροής ποινικών νόμων,

θέματος εμφανίζοντος μέγα θεωρητικόν ενδιαφέρον και συγχρόνως σημαντικήν πρακτικήν αξίαν... Η ιδιαίτερα δε αξία τής πραγματευομένης τοιούτου θέμα μελέτης έγκειται ακριβώς εις το ότι ο συγγραφεύς αυτής, δεν είναι μόνον άριστος θεωρητικός του ποινικού δικαίου, έχων πλήρη γνώσιν της σχετικής διεθνούς βιβλιογραφίας, αλλά και πρακτικός εφαρμοστής με πλήρη εποπτείαν της επί του θέματος αλλοδαπής και ημεδαπής νομολογίας...» (Ποιν. Χρον. ΙΖ (1967), σ. 190) Ευμενείς κρίσεις διετύπωσε επίσης για την ίδια εργασία του και ο Ν. Κορφιάτης: «...η εργασία του κ. Σταμάτη κοσμεείται διά της ευσυνειδησίας της ερεύνης, άμα δε και της πληρότητος της αντιμετώπισεως των ανακυπτόντων εν τη επεξεργασία του θεσμού θεμάτων... Εμφανίζει τούτο ως πληρούν αληθές κενόν εν τη επιστήμη του ουσιαστικού ποινικού δικαίου παρ' ημίν, και συνιστά πολύτιμον βοήθημα των εν τη θεωρία και τη πράξει του ποινικού δικαίου παρ' ημίν ασχολουμένων» (Εφημ. Ελλήνων Νομικών, τομ. 34, σ. 726). Για την ίδια εργασία του ευμενή βιβλιοκρισία διετύπωσε και το «Αρχείον Νομολογίας», τομ. ΙΗ' (1967), σ. 376.

Για τη διατριβή της υφηγεσίας του έχουν δημοσιευθεί ευνοϊκές βιβλιοκρισίες από τους: 1) Ι. Μανωλεδάκη (Αρμενοπ. 1972, σ. 640 επ.), 2) Α. Κατσαούνη (Αρμενοπ. 1972, σ. 723), 3) Αν. Καρύδα (Δικαιοσύνη, 1972, σ. 646 έπ.), 4) Νικ. Κορφιάτη (Εφημ. Ελλήνων Νομικών, 1973, σ. 126 επ.) και 5) Άννα Ψαρούδα-Μπενάκη (Ποιν. Χρον. ΚΓ, 415). Στη βιβλιοκρισία της τελευταίας αναφέρεται: «...Το υλικόν τούτο, ο άριστος τρόπος επεξεργασίας αυτού και αι γόνιμοι εις πολλά σημεία σκέψεις του σ. καθιστούν το έργον του κ. Σταμάτη μίαν εκ των εκτενέστερων, πληρέστερων και πλέον συστηματικών πραγματειών επί του θέματος της φαινόμενης συρροής αι οποίαι είδον μέχρι σήμερον το φως επί διεθνούς επιπέδου. Ιδιαιτέρως χρήσιμος είναι η εργασία αυτή διά την πράξιν, η εκ της οποίας πείρα του σ. είναι πρόδηλος εις όλόκληρον το έργον, ενώ παραλλήλως αυτή συμβάλλει ουσιωδέστατα εις την ανάπτυξιν και προώθησιν της επιστημονικής ερεύνης παρ' ημίν».

Σχετικά με την μονογραφία του: «Η προκαταρκτική εξέταση στην ποινική διαδικασία και οι αρχές της νομιμότητας και της σκοπιμότητας», Αθήνα 1984, ο Νικ. Παρασκευόπουλος έγραψε: «...η πρώτη εκτενής μονογραφία του κ. Σταμάτη στον τομέα της ποινικής δικονομίας είναι κάτι παραπάνω από ευπρόσδεκτη προέρχεται ακριβώς από τον επιστήμονα πού με όλο του το έργο ως ακαδημαϊκού δασκάλου και εισαγγελικού λειτουργού έχει προσφέρει ένα μοναδικό παράδειγμα συνδυασμού των δύο κατευθύνσεων... Στο σημείο αυτό η δ. του Κ. Σταμάτη είναι πραγματικά υποδειγματική. Η τεκμηρίωσή της με βάση την ελληνική νομολογία και θεωρία είναι διεξοδική και άρτια. Και η προσφυγή στην επιστήμη της Δ. Γερμανίας, της οποίας ο σ. είναι βαθύς γνώστης, εκπληρώνει ακριβώς τους στόχους της συγκριτικής μελέτης. Από την άποψη αυτή η δ. γίνεται ακόμη περισσότερο πειστική στα συμπεράσματα της, και ασφαλώς ικανή να παρέμβει και να συμβάλει στην πρόοδο της ελληνικής θεωρίας και της νομολογίας... Η συνολική θεώρηση που απομένει κατατάσσει τη διατριβή αυτή του Κ. Σταμάτη ανάμεσα στις σημαντικές ελληνικές ποινικές μελέτες» (Ποιν. Χρον. ΛΔ, 974 έπ.).

Καρπός τής επιστημονικής του προσπάθειας για την αρμονική σύζευξη θεωρίας και πράξεως στον τομέα του ποινικού δικαίου και της ποινικής δικονομίας είναι η αποφασιστική της επίδραση στη νομολογία των ποινικών δικαστηρίων μας, όπως προκύπτει από την έκδοση του έργου του: «Ποινικά Σύμμεικτα», Αθήνα 1988, όπου συγκεντρώνονται οι αγορεύσεις και προτάσεις του, διάσπαρτες ως τώρα στο νομικό

τύπο, για σημαντικά νομικά ζητήματα του ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου. Του έργου αυτού έγινε επανέκδοση το 2011.

IV. 1. Στην διδακτορική διατριβή του διερευνάται συστηματικά, για πρώτη φορά στην ελληνική νομική επιστήμη, το θέμα: «Η συρροή των ποινικών νόμων», πρόβλημα με σοβαρές πρακτικές συνέπειες κατά την απονομή της ποινικής δικαιοσύνης. Προσπάθησε να διατυπώσει τις προϋποθέσεις για τη σωστή επίλυσή του και να θεμελιώσει τις θέσεις του αντικρούοντας την εκδοχή της διευρύνσεως της αρχής της ειδικότητας. Υπεστήριξε ότι αυτή η διεύρυνση, που επιτελείται με την ενσωμάτωση μέρους των ως τώρα ρυθμιζόμενων περιπτώσεων με την αρχή της απορροφήσεως, υπερβαίνει τα πλαίσια που έχει διαγράψει γι' αυτήν η λογική και την καθιστά αβέβαιου περιεχομένου.

2. Με τη διατριβή της υφηγεσίας του «Γενικάί αρχαί της φαινόμενης συρροής εγκλημάτων και ιδίως της κατ' Ιδέαν», προσδιορίζονται και ταξινομούνται με συστηματικό τρόπο οι γενικές αρχές, σύμφωνα με τις οποίες παρέχεται η δυνατότητα του προσδιορισμού της υφισταμένης λογικής και αξιολογικής σχέσεως των συρρεόντων ποινικών νόμων. Προσδιορίζονται οι περιπτώσεις όπου είναι δυνατόν να συνυπάρχουν και εκείνες κατά τις οποίες ο ένας νόμος απωθεί τον άλλον στην περίπτωση της φαινόμενης κατ' ιδέαν συρροής.

3. Στην εργασία του: «Η προκαταρκτική εξέταση στην ποινική διαδικασία κλπ.» επιχειρείται η συστηματική διερεύνηση τού θεσμού της προκαταρκτικής εξετάσεως στην ποινική διαδικασία σε συνάρτηση με τις αρχές της νομιμότητας και της σκοπιμότητας. Πρόκειται για ένα θεσμό που ισχύει στη νομοθεσία μας από αρκετά χρόνια και δίκαια ο νομοθέτης τού έχει αποδώσει μεγάλη σημασία. Ωστόσο ως σήμερα δεν έχει αξιοποιηθεί στην πράξη σε όση έπρεπε έκταση. Η συστηματική δογματική έρευνα που επιτελείται στην εργασία αυτή αποτελεί τη βάση της αξιοποιήσεως του θεσμού τής προκαταρκτικής εξετάσεως στην ποινική πράξη.

4. Στην εργασία του: «Εφαρμογή της ποινικής δικονομίας», με την συνεργασία τού καθηγητή Χρήστου Μπάκα, παρουσιάζεται η εφαρμογή της ποινικής δικονομίας στην πράξη, αφού χωρίς τη δεύτερη δεν εμπεδώνεται η πρώτη, ιδιαίτερα μάλιστα στο διαδικαστικό δίκαιο. Μία από τις πιο σημαντικές μορφές τής πρακτικής εφαρμογής της θεωρητικής διδασκαλίας είναι και η συστηματική διατύπωση επιλεγμένων νομικών θεμάτων τα οποία περιέχουν θεωρητικά ζητήματα. Η επίλυσή τους βοηθά στην εμπέδωση της αντίστοιχης θεωρητικής διδασκαλίας. Όταν μάλιστα τα σχετικά πρακτικά θέματα παρακολουθούν και τις απόψεις της νομολογίας των δικαστηρίων μας, τότε δεν γίνεται μόνον εμπέδωση της θεωρητικής διδασκαλίας, αλλά παράλληλα ενημερώνεται ο μελετητής τους για τις τάσεις και απόψεις της σύγχρονης νομολογίας.

5. Με την εργασία του: «Η έννοια και η λειτουργία των αυτοτελών ισχυρισμών στην ποινική δίκη», γίνεται προσπάθεια του εννοιολογικού προσδιορισμού του αυτοτελούς ισχυρισμού και της διακρίσεώς του από την άρνηση της κατηγορίας (απλής και αιτιολογημένης) και από το επιχείρημα. Η έννομη συνέπεια της μη απαντήσεως της δικαστικής αποφάσεως στον αυτοτελή ισχυρισμό του κατηγορουμένου και του εισαγγελέως, είναι η έλλειψη ακροάσεως και η έλλειψη ειδικής αιτιολογίας. Η

νομολογία του Αρείου Πάγου αποδέχεται κατά κύριο λόγο την δεύτερη εκδοχή, γιατί αποτελεί λόγον αναιρέσεως ο οποίος εξετάζεται αυτεπαγγέλτως.

6. Στην εργασία του: «Η νομική φύσις της συνολικής ποινής και οι προκύπτουσες εντεύθεν συνέπειαι», επιχειρείται ο προσδιορισμός της εννοίας της συνολικής ποινής, τόσο στην αρχική, όσο και στην επιγενόμενη συρροή εγκλημάτων, όπως επίσης και ο προσδιορισμός της σχέσεως η οποία υφίσταται μεταξύ της συνολικής ποινής και των επί μέρους ποινών. Εξ άλλου γίνεται διάκριση μεταξύ της συνολικής ποινής και της ενιαίας ποινής, γιατί στην ασαφή διάκριση των δύο αυτών εννοιών στηρίζονται ορισμένες εσφαλμένες λύσεις που έχουν υποστηριχθεί. Η συνολική ποινή είναι μόνον ο ενιαίος τρόπος εκτέλεσεως των επί μέρους ποινών που έχουν συνεπιμετρηθεί στη συνολική ποινή. Αυτές δεν είναι πλέον επιδεκτικές αυτοτελούς εκτέλεσεως, αλλά εκτελούνται με την εκτέλεση της συνολικής ποινής και διατηρούν κατά τα λοιπά την αυτοτέλεια τους.

7. Στα: «Ποινικά σύμμεικτα» συγκεντρώνονται οι δημοσιευμένες σε νομικά περιοδικά αγορεύσεις, προτάσεις και γνωμοδοτήσεις του που αναφέρονται σε καίρια νομικά ζητήματα, τα όποια διατηρούν πάντοτε το θεωρητικό και πρακτικό ενδιαφέρον τους. Οι προτεινόμενες λύσεις και ο τρόπος της επεξεργασίας τους έχουν ασκήσει αποφασιστική επίδραση στην ελληνική νομολογία.

8. Ανέλαβε την επιμέλεια της ενάτης εκδόσεως του «Ποινικού δικαίου» του αιμνήστου διδασκάλου του Ν. Χωραφά, και το ενημέρωσε με σχετικές σημειώσεις του.

V. Ως Εισαγγελεύς Πρωτοδικών Καρδίτσας ίδρυσε εκεί τον Σταθμό Προστασίας Ανηλίκων, ο οποίος εξακολουθεί να λειτουργεί με επιτυχία. Η προσφορά αυτού του ιδρύματος είναι ιδιαίτερα σημαντική, αφού συμβάλλει στην προστασία της νεότητας της περιοχής, και αναγνωρίζεται και περιβάλλεται με στοργή από την πόλη της Καρδίτσας. Αξίζει να σημειωθεί, ότι ως σήμερα έχει αποκατασταθεί ένας μεγάλος αριθμός νέων και αρκετοί από αυτούς έχουν ικανοποιητική κοινωνική αποκατάσταση και επαγγελματική εξέλιξη.

Υπήρξε αντιπρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Ποινικού Δικαίου, η οποία έχει σκοπό την καλλιέργεια της ποινικής επιστήμης. Την επιτυχία των δύο Πανελληνίων Συνεδρίων που οργανώθηκαν επί των ημερών του επιβεβαιώνουν οι τόμοι των πρακτικών. Στα Συνέδρια αυτά έλαβε μέρος με ανακοινώσεις του και εισηγήθηκε θέματα που αναφέρονται σε δογματικά ζητήματα του ποινικού δικαίου.

Υπήρξε μέλος της Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων. Έλαβε μέρος στα Συνέδρια της Ενώσεως με ανακοινώσεις, εισηγήσεις και παρεμβάσεις. Διετέλεσε Πρόεδρος του 14ου Πανελληνίου Συνεδρίου της Ενώσεως (Πάτρα 1986).

Ο Κωνσταντίνος Σταμάτης υπηρέτησε ως Υπηρεσιακός Υπουργός Δικαιοσύνης κατά τις βουλευτικές εκλογές:

1. 2 Ιουνίου 1989-2 Ιουλίου 1989,
2. 12 Οκτωβρίου 1989-23 Νοεμβρίου 1989,
3. και κατά τις βουλευτικές εκλογές του 1990.

4. Μετείχε ως Υπουργός Δικαιοσύνης στην Οικουμενική Κυβέρνηση Ξ. Ζολώτα, από τις 23 Νοεμβρίου 1989-11 Απριλίου 1990.

VI. ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. *Η συρροή ποινικών νόμων εν γένει και η μη τιμωρητή πρότερα η υστέρρα πράξις*, Αθήνα 1967 (διδακτορική διατριβή, Πανεπιστήμιο Αθηνών).

2. *Γενικάί αρχαί της φαινόμενης συρροής εγκλημάτων και ιδίως της κατ' Ιδέαν*, Θεσσαλονίκη 1972 (διατριβή επί υφηγεσία, Πανεπιστήμιο Αθηνών).

3. *Η προκαταρκτική εξέταση στην ποινική διαδικασία και οι αρχές της νομιμότητας και της σκοπιμότητας*, Αθήνα 1984.

4. *Εφαρμογή της ποινικής δικονομίας*, Αθήνα 1987 (σε συνεργασία με τον καθηγητή Χρ. Μπάκα).

5. *Ποινικά σύμμεικτα*, Αθήνα 1988 (συλλογή δημοσιευμένων στο νομικό τύπο γνωμοδοτήσεων, αγορεύσεων, προτάσεων κλπ, επί σημαντικών νομικών ζητημάτων του ουσιαστικού και δικονομικού ποινικού δικαίου). (Επανάκδοση 2011)

6. *Νικολάου Χωραφά, Ποινικόν Δίκαιον*, έκδοσις 9η, Επιμέλεια εκδόσεως Κ. Εμμ. Σταμάτη, Αθήνα 1978.

7. *Η έννοια και η λειτουργία των αυτοτελών ισχυρισμών στην ποινική δίκη*. Στον Τιμητικό τόμο «ΜΝΗΜΗ Ν. Χωραφά, Η. Γάφου, Κ. Γαρδίκας», τόμ. Β, 1986, σ. 71 επ.

8. *Η έννοια των αθέμιτων αποδεικτικών μέσων στο διαδικαστικό δίκαιο και ιδιαίτερα στο ποινικό δίκαιο*. (Παρέμβαση στο 13ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ελλήνων Δικονομολόγων, Θεσσαλονίκη 1985). Επιστημονική Επετηρίς Αρμενοπούλου, 1, 1986, σ. 61 επ.

9. *Η επιβαρυντική περίσταση ως στοιχείο δικαστικής επιμετρήσεως της ποινής και ως στοιχείο της εννοίας του εγκλήματος* (Εισήγηση στο 1ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Ελληνικής Εταιρείας Ποινικού Δικαίου, Αθήνα 1985). Πρακτικά Συνεδρίου, 1987, σ. 114 επ.

10. *Η εξέτασις των διαδίκων, ως νέον κατά τον ΚΠολΔ μέσον αποδείξεως και η σχέσις αυτού προς τα λοιπά αποδεικτικά μέσα*. (Εισήγηση στο 4ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ελλήνων Δικονομολόγων). Δίκη, τόμ. 4, σ. 433 επ.

11. *Τα συμπεράσματα πού προκύπτουν από το 14ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ελλήνων Δικονομολόγων, αναφορικά με το δικαίωμα προβολής νέων αποδείξεων και νέων πραγματικών ισχυρισμών, στην κατ' έφεση πολιτική δίκη*. (Διατύπωση των συμπερασμάτων του Συνεδρίου στο όποιο προήδρευσε, Βλ. τα Πρακτικά του Συνεδρίου).

12. *Η έννοια της δικαστικής προστασίας του άρθρου 20 Συντ. 1975 και οι προϋποθέσεις της εφαρμογής της.* (Παρέμβαση στο 100 Πανελλήνιο Συνέδριο Ελλήνων Δικονομολόγων). Δίκη, 13, 658 επ.
13. *Εκπρόθεσμος αίτησις ακυρώσεως διαδικασίας παρά κατηγορουμένου έχοντος γνωστή διαμονή (μελέτη),* Ποιν. Χρον. Β, 95.
14. *Η έννοια του εκ του αποτελέσματος εγκλήματος (μελέτη),* Ποιν. Χρον. ΙΔ, 188 επ.
15. *Η επίδραση της διδασκαλίας του Νικολάου Χωραφά εις την διαμόρφωσιν της ελληνικής νομολογίας (μελέτη),* Ποιν. Χρον. Ιθ, 193 επ.
16. *Η έννοια και η λειτουργία του ενδίκου μέσου της αναιρέσεως υπέρ του νόμου στην ποινική δίκη.* Στον τιμητικό Τόμο για τα 150 χρόνια του Αρείου Πάγου.
17. *Το πρόβλημα της ενεργητικής συμμετοχής του θύματος στην ποινική δίκη, ιδιαίτερα με την ιδιότητα του πολιτικώς ενάγοντος.* (Εισήγηση στο 20 Πανελλήνιο Συνέδριο της Ελληνικής Εταιρείας Ποινικού Δικαίου, 1987). Βλ. τα Πρακτικά του συνεδρίου .
18. *Η δικαιοπλαστική επίδραση της νομολογίας του Αρείου Πάγου στην διαμόρφωση του δικαίου.* (Ο πανηγυρικός λόγος για τα 150 χρόνια του Αρείου Πάγου), Νομικόν Βήμα, τόμ. 34, σ. 152 επ.
19. *Ο εισαγγελικός θεσμός, η διαμόρφωσή του και η λειτουργική του αρμοδιότητα (μελέτη),* Ποιν. Χρον. Α, 609 επ.
20. *Ο εισόδιος λόγος του Χριστοδούλου Κλονάρη κατά την έναρξιν των εργασιών του Ανεκκλήτου Κριτηρίου το έτος 1829 (μελέτη),* Αρμενόπουλος, τόμ. 25, σ. 963 επ.
21. *Η νομική φύσις της συνολικής ποινής και αι προκύπτουσαι εντεύθεν συνέπειαι (Ποιν. Χρον. ΚΣΤ, 593 έπ.).*
22. *Μία ιδιόρρυθμος ποινική απόφασις του Πρωτοκλήτου Δικαστηρίου της κάτω Μεσσηνίας, επί Καποδιστρίου.* Στα ΜΕΣΣΗΝΙΑΚΑ, 1969-1970, σ. 145 επ.

V. ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

Έχει μεταφράσει και συμπληρώσει με εκτενή σχόλια και παρατηρήσεις του αποφάσεις του Ομοσπ. Γερμανικού Ακυρωτικού (BGH), οι οποίες αναφέρονται σε σημαντικά θέματα της δογματικής του ποινικού δικαίου:

1. Απόφαση 26.5.1964, Ποιν. Χρον. ΙΣΤ, 114, όπου και οι παρατηρήσεις του.
2. Απόφαση 31.8.1962, Ποιν. Χρον. ΙΣΤ, 635, όπου και οι παρατηρήσεις του.
3. Απόφαση 7.2.1967, Ποιν. Χρον. ΙΗ, 310, όπου και οι παρατηρήσεις του.
4. Απόφαση 25.1.1967, Ποιν. Χρον. ΙΗ, 118, όπου και οι παρατηρήσεις του.
5. Απόφαση Εφετ. Στουτγάρδης 17.5.1965, Ποιν. Χρον. ΙΣΤ, 117, όπου και οι παρατηρήσεις του.

ΣΧΟΛΙΑ

- Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΔΕΝ ΗΤΑΝ ΑΠΛΩΣ ΕΝΑΣ ΑΡΙΣΤΟΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΤΗΣ ΤΟΥ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ. ΥΠΗΡΞΕ ΕΝΑΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΟΥ ΖΟΥΣΕ ΚΑΙ ΕΡΓΑΖΟΤΑΝ ΕΝ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ. ΥΠΗΡΞΕ ΕΝΑΣ ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΗΘΟΥΣ ΚΑΙ ΟΡΑΜΑΤΟΣ ΠΟΥ ΕΝΕΠΝΕΕ ΟΣΟΥΣ ΕΙΧΑΜΕ ΤΗΝ ΤΥΧΗ ΝΑ ΤΟΝ ΓΝΩΡΙΣΟΥΜΕ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ.

ANNA ZAIRH

ΜΑΘΗΤΡΙΑ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΣΧΟΛΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

* * *

Εκτός από εκλεκτός δικαστικός, ο «θείος Κωστάκης» ήταν ένας πολύ αγαπητός άνθρωπος. Πάντα έβρισκε κάτι να ενδιαφέρει να συζητήσει, ανεξάρτητα ποιον είχε μπροστά του. Εμένα, σαν μαθήτρια Γυμνασίου, μου άρεσε πολύ η Γεωμετρία. Ο «θείος Κωστάκης» λοιπόν, μου έδινε ασκήσεις Γεωμετρίας να λύνω! Κάποτε μου είχε δώσει μια άσκηση που μέντα από μέρες προσπάθειας δεν μπορούσα να λούσω. Ακόμη θυμάμαι το απόγευμα που έκατσε μαζί μου και έλυσε την άσκηση – μια σελίδα λύση!

Αθηνά Πετροπούλου (Ανηψια του)

Καθηγήτρια και Πρόεδρος της Σχολής Ηλεκτρολόγων Μηχανικών
Rutgers University, New Jersey, USA

* * *

Τον Κωνσταντίνο Σταμάτη δυστυχώς δεν τον γνώρισα. Θα είχαμε πολλά να πούμε αφού ήταν θείος μου!

Η καλή μου θεία Κική Μπόμπου-Σταμάτη, πάντα δραστήρια και ενημερωμένη στις νέες τεχνολογίες, με την ανάρτηση αυτής της βιογραφίας μου δίνει την ευκαιρία, και η πρόσφατη επέτειος της 25ης Μαρτίου την αφορμή, για να προσθέσω κάποια πράγματα που του οφείλω. Πρώτα, κάτι απολύτως δικό του. Ως δικαστικός ήταν ο Εισαγγελέας της Δίκης της Δικτατορίας. Από εκείνη τη Δίκη πρέπει να είναι η δεύτερη φωτογραφία που τον δείχνει όρθιο να αγορεύει.

Θα προσθέσω όμως και κάποια άλλα στοιχεία που αφορούν την καταγωγή του, και αυτό γιατί ίσως εξηγεί κάποιες πλευρές του χαρακτήρα του.

Η περιοχή από όπου κατάγεται «...είναι κτισμένη επί κατωφερούς και δυσβάτου τόπου. Οι άνθρωποι έχουν πλοία ικανά και μεγάλα. Εξομοιούμενοι με την θέσιν του τόπου, είναι τραχείς, γενναίοι, ολιγόλογοι, ευθείς, και φιλελεύθεροι, εύρωστοι και ωραίοι».

Σίγουρα το χαρακτηριστικό του δεν ήταν η τραχύτητα, αλλά όλα τα άλλα ασφαλώς θα τον χαρακτήριζαν ως Εισαγγελέα και ως άνθρωπο.

Η περιγραφή αυτή προέρχεται από την ανακοίνωση της Έλσας Χίου με θέμα «Καπετάν Σταμάτης Γεωργιάδης. Προφορική Μνήμη», δημοσιευμένη στα Πρακτικά του Συνεδρίου «1821, Σάμος και Επανάσταση» που έγινε στο Πυθαγόρειο το 2010.

Ο Κωνσταντίνος Σταμάτης γεννήθηκε στο Βαθύ της Σάμου το 1919, δηλαδή 7 χρόνια μετά την ένωσή της με την Ελλάδα. Η Οικογένειά του κατάγεται από τον Μαραθόκαμπο και ο Καπετάν Σταμάτης Γεωργιάδης ήταν προπάππος του. Ήταν ένας από τους τέσσερες χιλίαρχους της Σάμου που μαζί με τον Λογοθέτη Λυκούργο ηγήθηκαν του αγώνα για την

ελευθερία. Δυστυχώς, η Σάμος παρά το γεγονός ότι από τον Μάιο του '21 είχε διώξει τους Τούρκους, με τον σχηματισμό του νέου κράτους δεν συμπεριλαμβανόταν στις ελεύθερες περιοχές για να απελευθερωθεί η Εύβοια ως αντάλλαγμα.

Πολλοί Σάμιοι συνέχισαν να διεκδικούν την ένωση με το ελεύθερο και μικρό κράτος μέχρι το 1834, οπότε εξαναγκάστηκαν όσοι αντιστέκονταν να μεταναστεύσουν, οι περισσότεροι στην Εύβοια. Εκεί πήγε και ο Καπετάν Σταμάτης. Υπάρχουν απόγονοί του εκεί.

Φαίνεται πως η μακροχρόνια υπομονή και επιμονή για την απελευθέρωση της πατρίδας τους, έδωσε στην οικογένεια αυτά τα χαρακτηριστικά που μαρτυρούν η μαθήτριά του και η ανηψιά του. Το όραμα, το ήθος, την υπομονή, την έφεση για μάθηση.

Μιχάλης Γ. Σακελλαρίου (ανηψιός του)
Καθηγητής Ε.Μ.Π.

* * *

Το εξαιρετικά ενδιαφέρον σχόλιο του ανηψιού του Κωνσταντίνου Σταμάτη, Μιχαήλ Σακελλαρίου, μας γνώρισε την καταγωγή του από τον γνωστό ήρωα της Σαμου Καπετάν Σταμάτη και τη στενή του συγγένεια με τον Λυκούργο Λογοθέτη. Προσθέτω ότι, τα αδέρφια του πατέρα του ξαναγύρισαν στη Σαμο. Αργότερα εγκαταστάθηκε εκεί και ο πατέρας του Εμμανουήλ με την οικογενειά του και έτσι γεννήθηκε εκεί και ο Κωνσταντίνος.

Η μητέρα του Όλγα ήταν Κεφαλλονίτσα, το γένος Πρετεντέρη μια πολύ καλλιεργημένη γυναίκα για την εποχή της. Πατέρας της και πάππος του Κ.Σ., ήταν γνωστός Κεφαλλονίτης ποιητής: Κωνσταντίνος Πρετεντέρης. Συγγενείς της, από τη μητέρας της Μαθίλδη Ξυδιά, κόρη γνωστού νομικού της Κεφαλονιάς, ήταν οι γνωστοί έμποροι της Τεργέστης. Θείος του πατέρα του ήταν ο ποιητής Ιούλιος Τυπάλδος. Συγγενής του επίσης ήταν και Αιμίλιος Τυπάλδος, σπουδαία προσωπικότητα της εποχής, που εξήσε και έδρασε στη Βενετία,

Ένας Κεφαλλονίτης, φίλος της οικογένειας, που καμάρωνε πάντοτε για τον «αγαπητό Κωστάκη», θέλησε να συμπληρώσει τις πληροφορίες για την καταγωγή του και από τη γενιά της μητέρας του.

Κεφαλλονίτης

«Έφυγε» ο μεγάλος δάσκαλος της Νομικής

Ο ΝΟΜΙΚΟΣ κόσμος της χώρας έχασε χθες τον μεγάλο δάσκαλό του. Πέθανε ο Κωνσταντίνος Σταμάτης. Ο εισαγγελέας που λάμπρυνε με το ήθος του, τις γνώσεις του, τη συνέπειά του και την αφοσίωσή του στο καθήκον, τη Δικαιοσύνη.

Ήταν ο εισαγγελέας εκείνος που θεμελίωσε νομικά και πραγματικά την κατηγορία εις βάρος των πρωταιτίων της δικτατορίας. Ήταν ο εισαγγελικός λειτουργός που συνέβαλε ακούραστα στην ιδέα της Δικαιοσύνης. Και ήταν ο δάσκαλος αυτός που άφησε πίσω του κληρονομιά πολύτιμη όχι μόνο στους μαθητές του, αλλά και σ' ολόκληρο το νομικό κόσμο της χώρας.

Γεννήθηκε στο Βαθύ Σάμου το 1919. Πτυχιούχος και αριστούχος διδάκτορας της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Μετεκπαιδεύτηκε στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου της Τυβίγγης (Tübingen) της Γερμανίας, στο ποινικό και αστικό δίκαιο. Το 1951 πήγε με διαγωνισμό στον εισαγγελικό κλάδο και υπηρέτησε στην Αθήνα, στην Καλαμάτα, στην Καρδίτσα και στη Θεσσαλονίκη. Το 1985 προήχθη σε εισαγγελέα του Αρείου Πάγου.

Παράλληλα, δίδαξε στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών ποινικό δίκαιο και ποινική δικονομία, από το 1972 έως το 1986 ως υφηγητής, αναπληρωτής καθηγητής και καθηγητής.

Υπουργός και συγγραφέας

Διετέλεσε υπουργός της Δικαιοσύνης κατά τις εκλογές του Ιουνίου και Νοεμβρίου 1989 καθώς και της Οικουμενικής Κυβέρνησης (Νοέμβριο - Απρίλιο 1990).

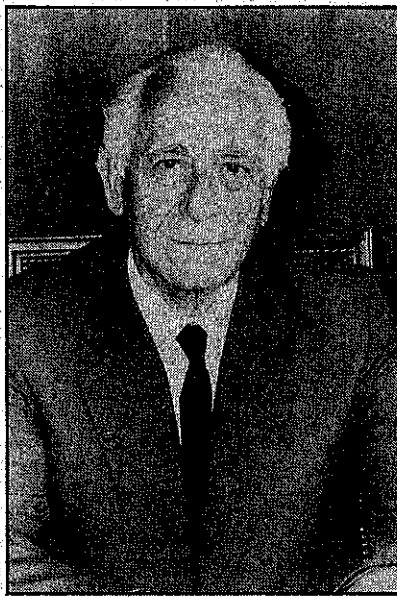
Πήρε μέρος στην Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή του υπουργείου Δικαιοσύνης, ως μέλος στην αρχή και αργότερα ως πρόεδρος από το 1975 ως το 1986. Διετέλεσε πρόεδρος της επιτροπής Σχέσεων Εκκλησίας και Πολιτείας. Πήρε μέρος στη Συνδιάσκεψη του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα ανθρώπινα δικαιώματα (1978) και προτάθηκε ως αντιπρόσωπος της Ελλάδος στην Committee on Crime Prevention and Control του ΟΗΕ.

Πλουσιότατο είναι το συγγραφικό του έργο σε ποινικά, κυρίως θέματα.

Σήμερα η κηδεία

Η κηδεία του εκλιπόντος γίνεται σήμερα στις 2.00 μετά το μεσημέρι στο Α' Νεκροταφείο.

Για το θάνατο του επίτιμου εισαγγελέα του Α.Π., ο πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ κ.

Κ. Σταμάτης: ήθος, γνώσεις, συνέπεια και αφοσίωση στη Δικαιοσύνη

Κ. Σταμάτης:

θεμελίωσε το

κατηγορητήριο

κατά των χουντικών

Ανδρέας Παπανδρέου έκανε την ακόλουθη δήλωση:

«Ο Κ. Σταμάτης ήταν ένας λαμπρός επιστήμονας, ένας δικαστής, με αδιαμφισβήτητο κύρος, θάρρος γνώμης, φρόνημα υψηλό και ανεξάρτητο από τις επιθυμίες και επιδιώξεις οποιασδήποτε εξουσίας.

Στη μακρά πορεία του στο χώρο της Δικαιοσύνης, ως δικαστικός λειτουργός - με καθοριστική παρουσία στην εισαγγελική έδρα της δίκης των πρωταιτίων της δικτατορίας - αλλά και ως υπουργός της Δικαιοσύνης σε υπηρεσιακές κυβερνήσεις και στην Οικουμενική κυβέρνηση απεδείκνυε πάντα με την άσφογη στάση του και τις υπεύθυνες θέσεις του τη βαθιά γνώση και τη στέρεη πεποίθησή του για το ορθό και το δίκαιο.

Στη σύζυγό του εκφράζω τα θερμά μου συλλυπητήρια».

Συλλυπητήριο τηλεγράφημα στην οικογένεια του εκλιπόντος απέστειλε και ο υπουργός της Δικαιοσύνης κ. Μ. Παπακωνσταντίνου, ο οποίος υπογραμμίζει ότι ο Κ. Σταμάτης «ετίμησε τη Δικαιοσύνη της πατρίδας μας τόσο ως διακεκριμένος δικαστικός λειτουργός όσο και ως πανεπιστημιακός δάσκαλος».

ΑΙΧΜΕΣ

Ο Δικαστής

Του ΑΝΤ. ΒΓΟΝΤΖΑ

ΔΕΝ ήταν ο μόνος που ανέδηκε όλα τα σκαλοπάτια της ακαδημαϊκής κοινότητας. Και άλλοι ακολούθησαν ή είναι έτοιμοι να διαδοούν τον ίδιο δρόμο.

Δεν ισχυρίστηκε ποτέ ότι ήτο ο μόνος έντιμος. Που δεν κατηγορήθηκε ποτέ για τη διαχείριση της εξουσίας που του δόθηκε.

Σπανίζουν αλλά δεν είναι λίγοι εκείνοι, όπως αυτός, που τίμησαν το υπουργικό αξίωμα χωρίς προηγούμενη ανάμειξη στην πολιτική διαπάλη.

Οι πολλοί τον γνωρίσαμε ως τον βαθιά φιλοσοφημένο και δυνατά συγκροτημένο εισαγγελέα της δίκης των πρωταιτίων της απριλιανής δικτατορίας. Και αργότερα ως άξιο εισαγγελέα του Αρείου Πάγου.

Δεν είμαστε όμως λίγοι που γνωρίζουμε ότι:

★ Μολονότι δεν ήταν απρόδοτος, δεν εδέχετο υποδείξεις ή «φιλικές συμβουλές». Ποτέ δεν γνωστοποίησε σε κανέναν την κρίση του, πριν από την δημόσια εκφώνησή της.

★ Δεν ήτο ποτέ ανυποψίαστος. Ούτε εστερείτο φρονήματος.

Ήταν βαθύτατα δημοκρατικός. Στην κρίση του όμως κατέληγε μετά από αγωνιώδη αναζήτηση της αλήθειας και του δικαίου.

★ Ήταν φιλικός και πολιτισμένος προς όλους. Έχοντας γνωρίσει τον άνθρωπο, ήτο επεικής. Δεν απέφυγε όμως και την ακραία αυστηρότητα, οσάνκις αυτό επέβαλλε το ορθό και το δίκαιο.

★ Είχε κύρος. Χωρίς να το επιδεικνύει. Χωρίς την απειλή και τη συνδρομή των κυρώσεων.

★ Απένεμε το δίκαιο. Χωρίς να καταλήξει τιμητής.

Ήταν δικαστής. Γι' αυτό έφυγε και ανήσυχος.

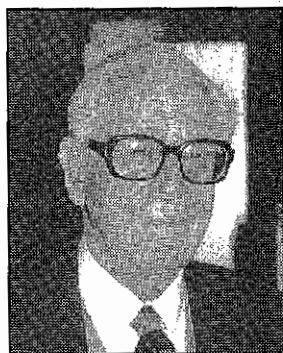
Μ. ΤΕΤΑΡΤΗ 22 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1992

ΣΥΝΤΟΜΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Διπλωματικές σχέσεις Ελλάδας-Γεωργίας

Υπεγράφη χθες στην Τιφλίδα της Γεωργίας πρωτόκολλο για την σύναψη διπλωματικών σχέσεων μεταξύ της Ελλάδος και της Δημοκρατίας της Γεωργίας. Της ελληνικής διπλωματικής αποστολής ηγήθη ο πρέσβης της Ελλάδος στην Ρωσία κ. Ηλίας Γούναρης, ο οποίος είχε και ιδιαίτερη συνάντηση με τον πρωθυπουργό της Γεωργίας κ. Σιγκούα. Το πρωτόκολλο υπέγραψε εκ μέρους της Δημοκρατίας της Γεωργίας ο υφυπουργός Εξωτερικών κ. Γκαβαρίτζε.

Τελευταίος χαιρετισμός στον Κ. Σταμάτη

Στο Α' Νεκροταφείο Αθηνών έγινε, χθες, η κηδεία του Κωνσταντίνου Σταμάτη, επίτιμου εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και καθηγητή της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Τον εισαγγελέα, που λάμπρυνε τη Δικαιοσύνη με το ήθος, τις γνώσεις και την αφοσίωσή του στο καθήκον, αποχαιρέτισαν δικαστικοί λειτουργοί, πανεπιστημιακοί δάσκαλοι, εκπρόσωποι της πολιτείας, νομικοί, συγγενείς και φίλοι. Τη νεκρώσιμη ακολου-

θία παρακολούθησαν η υπουργός Πολιτισμού κ. Αννα Ψαρούδα - Μπενάκη, ο γενικός γραμματέας του υπουργείου Δικαιοσύνης κ. Νίκος Σημαντήρας, ο πρόεδρος και ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου κ. Βασ. Κόκκινος και Γ. Πλαγιαννάκος, ο τώες πρωθυπουργός κ. Ι. Γρίβας, οι αντεισαγγελείς του Αρείου Πάγου κ. Παν. Νικολοδήμος, Αβραάμ Σταθόπουλος, Κων. Σταθόπουλος, αρεοπαγίτες, πρόεδροι εφετών, κ.ά. Επικήδειους εξεφώνησαν η υπουργός κ. Μπενάκη, ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου κ. Γ. Πλαγιαννάκος, ο αντιπρόεδρος του Αρείου Πάγου κ. Πλουμής κ.ά.

Κηδεύτηκε ο Πέτρος Μώραλης

Κηδεύθηκε, χθες, στο Α' Νεκροταφείο Αθηνών, ο πρώην υφυπουργός Παιδείας και βουλευτής, μέλος της Κ.Ε. του ΠΑΣΟΚ, Πέτρος Μώραλης. Η νεκρώσιμη ακολουθία άρχισε στις 3.40 μ.μ., παρουσία του προέδρου του ΠΑΣΟΚ κ. Ανδρέα Παπανδρέου, της συζύγου του και όλων σχεδόν των στελεχών του Κινήματος. Την κυβέρνηση εκπροσώπησαν οι κ. Β. Κοντογιαννόπουλος και Γ. Σουφλιάς, ενώ από πλευράς του Συνασπισμού παραβρέθηκαν οι κ. Μ. Δρεττάκης και Γ. Γιάνναρος. Μετά την ακολουθία τον επικήδειο εκφώνησε ο γενικός γραμματέας του ΠΑΣΟΚ, κ. Α. Τσοχατζόπουλος, ο οποίος εξήρε το ήθος και τους αγώνες του εκλιπόντος. Δηλώσεις για τον θάνατο του Πέτρου Μώραλη έκανε και ο πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ, κ. Ανδρέας Παπανδρέου, ο οποίος τόνισε ότι ο εκλιπών ήταν ένας αγαπητός φίλος και σύντροφος, τον οποίο όλοι στο ΠΑΣΟΚ θα θυμούνται. Και κατέληξε: «Ο Πέτρος Μώραλης ήταν ένας υπέροχος άνθρωπος που αγωνίστηκε κοντά στον λαό». Συλλυπητήρια τηλεγραφήματα προς την σύζυγό του και τα παιδιά του μεταξύ άλλων έστειλε και η ΟΙΕΑΕ, η Διοίκηση της οποίας παραβρέθηκε στην νεκρώσιμη ακολουθία, ενώ έκανε δωρεά 50.000 δραχμών, στον Σύνδεσμο Αποκαταστάσεως Τοξικομανών του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Αττικής, στην μνήμη του.

Επίσκεψη Πατριάρχη Μόσχας στην Κύπρο

Ο Πατριάρχης Μόσχας και Πασών των Ρωσίων, Αλέξιος Β', θα επισκεφθεί την Κύπρο επικεφαλής δεκαμελούς αντιπροσωπείας της ρωσικής ορθόδοξης εκκλησίας από τις 8 μέχρι τις 13 Μαΐου. Η επίσκεψη θα πραγματοποιηθεί ύστερα από πρόσκληση του Αρχιεπισκόπου Κύπρου, Χρυσόστομου. Επίσημη ανακίνηση που εκδόθηκε σχετικά, αναφέρει ότι η επίσκεψη αποτελεί σημαντικό γεγονός για την Κύπρο και για τις σχέσεις

Οι δικαστές αποχαιρέτησαν τον Κ. Σταμάτη

ΣΥΣΣΩΜΗ η δικαστική και πανεπιστημιακή κοινότητα αποχαιρέτησε χθες το μεγάλο δάσκαλο Κωνσταντίνο Σταμάτη.

«Ήταν ο λειτουργός που υπηρέτησε τη Δικαιοσύνη και τα ιδέες της επί πολλά χρόνια με απαράμιλλη αφοσίωση και αρετή και υπήρξε κορυφαία φυσιογνωμία του εισαγγελικού κλάδου. Είχε εξάψει δικαστικό ήθος, αμεροληψία, προσήλωση στο καθήκον και στις αρχές της δικαστικής ανεξαρτησίας, ακάματη εργατικότητα και φιλοπονία και ενγώνια αναζήτηση του δικαίου, προπάντα τα οποία σε συνδυασμό με την άρτια νομική του κατάρτιση και τη γενικότερη παιδεία του άρρισαν τα ίχνη της προσφοράς του στην απονομή της Δικαιοσύνης».

Μ' αυτά τα λόγια ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου κ. Γ. Παγγινιώσης περιέγραψε τον άνδρα, ενώ του απηύ-

θυνε ύστατο χαιρετισμό εκ μέρους του εισαγγελικού κλάδου.

ΤΑ λόγια του Κ. Σταμάτη για το κύρος της Δικαιοσύνης θύμισε ο αντιπρόεδρος του Αρείου Πάγου κ. Χρ. Πλουμής, απευθύνοντας και εκ μέρους των δικαστών ύστατο χαιρετισμό.

«Κάποτε είχε πει, πως η Δικαιοσύνη δεν ευτελίζεται από τους έξω από αυτήν, από την συμπεριφορά των άλλων, γιατί διαθέτει αυτοδύναμο κύρος και σθένος και ερείσματα ισχυρά να αντισταθεί στις αντιπαλότητες των καιρών».

«Στο ακυρωτικό», τόνισε ο κ. Πλουμής, «δαρναίει ακόμα η επιδημική παρουσία του στην έδρα. Παρουσία ενός ευπαγίδη δικαστή που με τον ήρεμο, αταλάντευτο, σθεδόν γοτθικό λόγο, κατεγίνετο στην αναζήτηση της μιας και αδιαίρετης αλήθειας».

ΕΚ μέρους της πανεπιστημιακής κοινότητας μίλησε ο καθηγητής κ. Ν. Ανδρουλάκης, ενώ η υπουργός

κυρία Άννα Ψαρούδα-Μπενάκη αποχαιρέτησε τον ελλοπόντα εκ μέρους της Ένωσης Ποινικολόγων.

ΣΤΗΝ τελευταία του κατοικία συνόδευσαν τον Κ. Σταμάτη, ο πρώην πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. Χρ. Σαρτζετάκης, ο πρώην πρόεδρος του Α.Π. κ. Ιων. Γρίβας, οι πρώην υπουργοί Δικαιοσύνης, Γ. Α. Μαργαρίτης, Ατ. Κακλαμάνης, Μιλ. Παπαϊωάννου, ενώ παραδρέθηκε η σημερινή ηγεία της Δικαιοσύνης και πολλά από τα μέλη του Α.Π.

Ο κ. Γ. Α. ΜΑΓΚΑΚΗΣ με δήλωσή του τόνισε ότι «με το θάνατο του Κ. Σταμάτη η πατρίδα μας έχασε μία μεγάλη ήθικη και επιστημονική προσωπικότητα στο χώρο της Δικαιοσύνης».

Και πρόσθεσε: «Τούτη μάλλον την εποχή, που οι θεσμοί στον τόπο μας δοκιμάζονται επιπλέον, το κενό που αφήνει ο θάνατος του Κ. Σταμάτη είναι ιδιαίτερα οδυνηρό».

Ο ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΓΚΑΚΗΣ

Σύλλωπι

Με' τὸ θάνατο τοῦ κυρίου Σταμάτη,
ἡ πατρίδα μας ἔχασε μιὰ μεγάλη ἡθικὴ
(ω) ἐπιστημονικὴ προσωπικότητα ἐνὸς χώρου
τῆς Σιμαλοσύνης. Τούτη μαζικὴ τῆν ἐποχὴ
ποὶ οἱ θάνατοι ἐνὸς τόπου μας δουλεύουν
ἐπιμένοντα, σὸ μὲν σὸν ἀσύνει ὁ θάνατος τοῦ
Κυρίου Σταμάτη εἶναι ἰδιαίτερα θδυνηρό.
Γιατὶ ὁ κύριος Σταμάτης ἐξέγραφε ἐν μιά
ἐπιάνια εὐνδρεῖ με' τὴν προσωπικότητά του
ὅτι τῆ ἀρετῆ σὸν εὐρένι να χαρακτηρίσῃ
τὸ δινεσμι. Λίκε ἀδαμάντινο ἦδος, δάρρος,
σοφία, ἀπόλυτη ἀσείωσι ἐνὸ δινεσμιό γιτοῖρ.
Συγα (ω) βαδύτατη ἀνδρωπιά. Γι' αὐτὸ, ἐπέβια
ματαπέβεται ἐνὸς μεγάλου ἀνδρὸς τῆς Σιμαλο-
σύνης μας, σὸν με' τὴν δράσει τοῦ διακώσῃ (ω)
ἐπιόχῃσῃ τῆν ἀφιονισιέ (ω) σὸ κῆρος τῆς.

Αποχαιρετισμός από τον "Δάσκαλό"

21.4.1992 Αθήνα

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΑΣ

Α Π Ο Χ Α Ι Ρ Ε Τ Ι Σ Μ Ο Σ

Ήρθαμε - αγαπημένε μας Κώστα Σταμάτη - να σε προπέμφουμε στα Επέκεινα του Πλωτίνου. Όμως τι λόγια να βρεθούν για το βαρύ πλήγμα της πολυαγαπημένης σύντροφου του βλου σου Κικής και των οικείων σου; Και τι λόγια να λεχθούν για μια τέτοια απώλεια στο χώρο της Δικαιοσύνης, ^{και} της Πανεπιστημιακής διδασχής; φίλτατε διδάχε Κώστα Σταμάτη;

Απ'τα σπουδαστικά σου χρόνια, διάχυτα ήσαν το ήθος και το ύφος σου, η εσώψυχη και η πνευματική σου καλλιέργεια. Μαρτυρία, που παρέχω μετα λόγου γνώσεως, γιατί ασκήθηκες στο δικηγορικό μου γραφείο. Και χρέος μου να επισημάνω ότι πορεύτηκες με αρετή και τόλμη στους χαλεπούς χρόνους της δικτατορίας, έτσι που, εισαγγελέας στην επαρχία, δεν ~~εξέφευξες~~ να ταχυδρομήσεις στο "δάσκαλό" σου, όπως με ονομάτιζες, νομικό σου σύγγραμμα. Και σαν κατήγορος-εισαγγελέας στη δίκη της δικτατορίας διαδραμάτισες την σημαντικότερη αποστολή. Και σαν υπηρεσιακός υπουργός, επετέλεσες με το αυτό ήθος και ύφος την αποστολή σου. Τελευταία σου πράξη ήταν η συμμετοχή σου στη διαμαρτυρία των 80 Ελλήνων πολιτών για τον επιχειρούμενο σταγγαλισμό της ιστορίας της Μακεδονίας μας, που απευθύνουμε στις ΗΕ Ευρωπαϊκές χώρες.

Φεύγεις πρόωρα, αγαπημένε μας, και σε μιαν εποχή που η χώρα μας σε χρειαζόταν.

Επικείμενος
από τον αντιπρόεδρο του Αρχαίου Πάγου
Χρ. Πλουμή

Στην ιστορική πορεία των ιδεών η Δικαιοσύνη είναι η κορωνίδα, είχε πει κάποτε ο προπεμπόμενος Εισαγγελεύς και είχε δίκιο. Γιατί χωρίς αυτήν, που την έβλεπε να αναπτύσσεται μέσα στους προφητικούς οραματισμούς του και να φθάνει στην τελειότητα του θεϊκού λόγου, η κοινωνία μοιάζει με ανοχύρωτη πολιτεία, παραδομένη στις αποσυνθετικές αδυναμίες της.

Γι αυτό ακριβώς, ωθούμενος από τον οίστρο των οραματισμών του και την εναγώνια, σχεδόν μεταφυσική αντίληψη για την ιστορική ευθύνη του επιστήμονα σε σχέση με το κοινωνικό γίνεσθαι, μοχθούσε νυχθημερόν, αγωνιζόμενος είτε από την Εισαγγελική έδρα, είτε από την άλλη, την πανεπιστημιακή, να αποκαλύψει τους αποτρεπτικούς εκείνους μηχανισμούς που θα αποκαθιστούσαν την ευνομία και την αρμονία στις κοινωνικές σχέσεις.

Η μέριμνα του ήταν να εμφυσήσει στους δικαζόμενους την αίσθηση ότι η Δικαιοσύνη δεν είναι, όπως μερικοί νομίζουν, ένα καταναλωτικό εφεύρημα για την ευκαιριακή απονέυρωση της κοινωνίας, ούτε απλή εφαρμογή αφοριστικών πρακτικών για μιά παλινδρόμηση στις ανάγκες της αγοραίας ηθικής, αλλά είναι απόσταγμα σοφίας και ήθους ικανού να πράξει τις κοινωνικές πληγές και αποκαταστήσει τις λεπτές ισορροπίες στις διαταραγμένες στο πλαίσιο των αναπόφευκτων ατομικών και συλλογικών συγκρούσεων σχέσεις. Μέσα από τον άμορφο και άναρχο κόσμο των συγκρούσεων, ήξερε να επιλέγει τις σωστές λύσεις, αποστασιοποιημένος από τις ποικίλες σκοπιμότητες που ελλοχεύουν για να υποβάλουν σε δοκιμασία τον εφαρμοστή του δικαίου. έτσι εφαρμόζει στην πράξη το Αριστοτελικό " και όπερ ανίσως εγένετο εις το βέλτιον αποτυπύται" Η πολλές φορές ανετοιμότης των θεσμών να δώσουν απαντήσεις σε φλέγοντα ζητήματα δεν τον απεθάρρυνα, αντιθέτως μάλιστα, ενίσχυε την προσπάθειά να απαντήσει στην πρόκληση με καιρίες

όσο και επιτυχείς λύσεις.

Εις το ακυρωτικό βαραίνει ακόμη η επιβλητική παρουσία του στη έδρα , παρουσία ενός ευπατρίδη δικαστή που με τον ήρεμο , αταλάντευτο, σχεδόν γοτθικό λόγο, κατεγίνετο στην αναζήτηση της μιάς και αδιαίρετης αλήθειας.

Αυτήν είχε αποκλειστικό στόχο, αυτήν επεδίωκε και την επετύγχανε με την υπέρβαση από τον εγκλωβισμό που η ψυχρή λογική των νομικών μεγεθών είχε επιβάλει.

Τελειώνοντας τον πικρό αυτό αποχαιρετισμό στη μνήμη του εκλεκτού της Δικαιοσύνης, θα ήθελα να προσθέσω πως θα ενθυμούμεθα πάντοτε τον ευρυμαθή, τον ακέραιο, τον ασυμβίβαστο θεμιστοπόλο, που τον κατέκαιε πίσω από το φαινομενικό φλέγμα, το ασίγαστο πάθος γιά την Δικαιοσύνη, αυτήν που στους χαλεπούς καιρούς μας "fluctuat nec mergitur" κλυδωνίζεατι μα δέν βουλιάζει σαν το ρωμαϊκό έμβλημα της Γαλατικής LUTETIA.

Κάποτε είχε πεί, πως η Δικαιοσύνη δεν ευτελίζεται από τους έξω από αυτήν, από την συμπεριφορά των άλλων απεναντί της, γιατί διαθέτει αυτοδύναμο κύρος και σθένος και ερείσματα ισχυρά να αντιτάξει στις αντιπαλότητες των καιρών.

Αυτή τη διαπίστωση και διαβεβαίωση σαν τελευταία παρακαταθήκη, με όλη τη βαρύτητα που της δίνουν οι συγκυριακές περιστάσεις, παίρνεις τώρα μαζί σου, από όλους μας , καλέ μας φίλε, γιά να σε συνοδεύει στην πορεία σου προς την αιωνιότητα. Ας είναι ελαφρό το χώμα της αττικής γής που θα σε σκεπάσει.

Ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου Γ.Πλαγιαμάκος

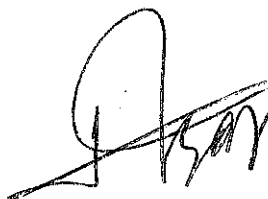
Η Εισαγγελία του Αρείου Πάγου συμμετέχει στο πένθος για το θάνατο του αείμνηστου επίτιμου Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου Κων/νου Σταμάτη και προσέρχεται δι'εμού προ της Σορού Του για να απευθύνει τον ύστατο χαιρετισμό, το χαιρετισμό της τιμής και της αναγνωρίσεως.

Ο εκλιπών γεννήθηκε στη Σάμο το έτος 1919 και εισήλθε στο δικαστικό σώμα με διαγωνισμό το έτος 1951 ως Εισαγγελικός Πάρεδρος και στη συνέχεια διήλθε από όλες τις βαθμίδες της Εισαγγελικής ιεραρχίας. Το έτος 1979 προήχθη σε Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου και το έτος 1985 σε Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου. Τον Ιούνιου του 1986 αποχώρησε από το δικαστικό σώμα, λόγω συμπλήρωσεως του ορίου ηλικίας και στη συνέχεια κατά τα έτη 1989 και 1990 διετέλεσε Υπουργός της Δικαιοσύνης επί Υπηρεσιακής και επί Οικουμενικής Κυβερνήσεως. Συνεργάστηκα μαζί του και όταν ήταν Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου και όταν ήταν Υπουργός της Δικαιοσύνης και η συνεργασία μας υπήρξε γόνιμη, αποδοτική και προ παντός αρμονική.

Η προσωπικότητα και η αξία του Κων/νου Σταμάτη ως Εισαγγελικού λειτουργού αναδύεται ανάγλυφη όχι μόνο από τις υπηρεσιακές εκθέσεις των εκάστοτε Επιθεωρητών-Αρεοπαγιτών, αλλά κυρίως από την επιστημονική προσφορά του, σε συνδυασμό με τη συμβολή του στην απονομή της δικαιοσύνης. Ήδη από τα πρώτα έτη της υπηρεσίας του στον Εισαγγελικό κλάδο είχαν προσελκύσει το αμέριστο ενδιαφέρον των ασχολουμένων με το Ποινικό Δίκαιο οι προς τα δικαστικά συμβούλια προτάσεις του, "εις τας οποίας", όπως αναγράφεται σε έκθεση Επιθεωρητή-Αρεοπαγίτη του έτους 1957, "αναπτύσει με εμβρίθειαν και πλουσίαν

επιχειρηματολογία ενδιαφέροντα και ενίοτε πρωτότυπα ερμηνευτικά και θεωρητικά προβλήματα". Η εντύπωση αυτή για την ευρύτερη νομική κατάρτιση του τότε Αντεισαγγελέα Πρωτοδικών επιβεβαιώνεται με την πάροδο του χρόνου και ιδίως μετά τις κατά τα έτη 1960-1961 μεταπτυχιακές σπουδές του στη Γερμανία. Στις προτάσεις και στις γνωμοδοτήσεις του κάνει συχνές παραπομπές στην αλλοδαπή νομολογία και βιβλιογραφία. Δημοσιεύει επιστημονικές εργασίες, όπως είναι η περί σύρροής ποινικών νόμων διδακτορική του διατριβή και στη συνέχεια η διατριβή του επί Υφηγεσία υπό τον τίτλο "Γενικαί Αρχαί φαινομένης σύρροής εγκλημάτων", η μελέτη του περί προκαταρκτικής εξετάσεως και περί των αρχών της νομιμότητας και σκοπιμότητας, η με επιμέλειά του έκδοση του "Ποινικού Δικαίου" του αείμνηστου Καθηγητή Νικολάου Χωραφά και πολλές άλλες επιστημονικές εργασίες επί θεμάτων Ποινικού Δικαίου και Ποινικής Δικονομίας. Επιβεβαίωση και μικρό δείγμα του ότι ο εκλιπών εκινείτο με άνεση όχι μόνο στο πεδίο του Ποινικού Δικαίου, αλλά και στο χώρο άλλων κλάδων του Δικαίου αποτελεί η πολυσέλιδη μελέτη του υπό τον τίτλο "Η εξέτασις των διαδικών ως νέου μέσου αποδείξεως κατά τον ΚΠολΔ". Οι πλέον ενδιαφέρουσες προτάσεις του προς τα δικαστικά συμβούλια και οι γνωμοδοτήσεις του συγκεντρώθηκαν και εκδόθηκαν σε ένα τόμο υπό τον τίτλο "Ποινικά Σύμμεικτα" χιλίων (1000) περίπου σελίδων. Γενικώς υπήρξε σημαντική σε έκταση και σε ποιότητα η συγγραφική παραγωγή του εκλιπόντος.

Επιβράβευση αυτής της επιστημονικής επιδόσεως και προσφοράς του Κων/νου Σταμάτη υπήρξε η εκλογή του ως Καθηγητή

του Ποινικού Δικαίου στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, όπου δίδαξε επί έτη Ποινικό Δίκαιο και Ποινική Δικονομία, παράλληλα προς την άσκηση των Εισαγγελικών καθηκόντων του.

Ο Κων/νος Σταμάτης συνεδύαζε αρτία θεωρητική κατάρτιση και πλούσια εμπειρία από την εφαρμογή στην πράξη των κανόνων του Ποινικού Δικαίου και της Ποινικής Δικονομίας. Ήταν συγχρόως ο θεωρητικός και ο εφαρμοστής του δικαίου. Ως θεωρητικός του Ποινικού Δικαίου εκινείτο με άνεση στο χώρο των αφηρημένων νομικών εννοιών και ως εφαρμοστής του δικαίου στην πράξη είχε την ικανότητα να αξιολογεί τη δυνατότητα προσαρμογής των θεωρητικών απόψεων στα συγκεκριμένα πραγματικά δεδομένα.

Υπηρέτησε τη δικαιοσύνη και τα ιδεώδη της επί πολλά χρόνια με απaráμιλλη αφοσίωση και αρετή και υπήρξε κορυφαία φυσιογνωμία του Εισαγγελικού κλάδου. Είχε εξαίρετο δικαστικό ήθος, αμεροληψία, προσήλωση στο καθήκον και στις αρχές της δικαστικής ανεξαρτησίας, ακάματη εργατικότητα και φιλοπονία και εναγώνια αναζήτηση του δικαίου, προσόντα τα οποία, σε συνδυασμό με την αρτία νομική του κατάρτιση και τη γενικότερη παιδεία του, έκαναν αισθητή την παρουσία του στο δικαστικό χώρο και άφησαν ανεξίτηλα τα ίχνη της προσφοράς του στην απονομή της δικαιοσύνης. Από τις κορυφαίες στιγμές της δικαστικής του σταδιοδρομίας και προσφοράς υπήρξε η συμμετοχή του ως Εισαγγελέα της έδρας στο Πενταμελές Εφετείο Αθηνών το έτος 1975 στη δίκη των πρωταιτίων του πραξικοπήματος του 1967.

Ως άνθρωπος ο εκλιπών ήταν σεμνός, προσηνής και απέριττος, ατάραχος και ουδέποτε οργιζόμενος στις υπηρεσιακές του σχέσεις, συνεδύαζε την ψυχική ευγένεια με την αυστηρότητα του

δικαστικού ήθους.

Περιβαλλόμενος από φήμη λαμπρά και απολαμβάνων της γενικής εκτιμήσεως επελέγη κατά τα έτη 1989 και 1990 ως Υπουργός της Δικαιοσύνης επί υπηρεσιακής και στη συνέχεια επί οικουμενικής Κυβερνήσεως, ως παρέχων τα εχέγγυα Υπουργού κοινής εμπιστοσύνης. Ως Υπουργός της Δικαιοσύνης άσκησε τα καθήκοντά του με πλήρη έναντι όλων αμεροληψία, όπως τα είχε ασκήσει και παλαιότερα ως Εισαγγελικός λειτουργός.

Κατά την ύστατη αυτή στιγμή του αποχαιρετισμού η Εισαγγελία του Αρείου Πάγου με βαθειά λύπη για το θάνατο του επίτιμου Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου Κων/νου Σταμάτη τιμά τη μνήμη του και εύχεται παρηγορία στη σύζυγό του και σύντροφο του βίου του και στους λοιπούς οικείους και συγγενείς του.

Αλησμόνητε Εισαγγελέα

Αγωνίστηκες τον αγώνα του δικαίου και της αρετής.

Αφιέρωσες το βίο σου στην επιτέλεση του δικαστικού καθήκοντος.

Κατέλιπες το όνομά σου ως υπόδειγμα εισαγγελικού λειτουργού.

Η Εισαγγελία του Αρείου Πάγου, της οποίας υπήρξες επίλεκτο μέλος της, σου απευθύνει τον ύστατο χαιρετισμό.

Αιωνία σου η μνήμη.

Γεώργιος Πλαγιανάκος
Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου

Ο ΔΙΚΑΣΤΗΣ ΠΟΥ ΤΙΜΑ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΕΙ

Του Κωνσταντίνου Μπαλτά, Προέδρου Πρωτοδικών Αθηνών

Πάνε αρκετά χρόνια, δεν ήμουν τότε Δικαστής που έπεσε στα χέρια μου, ένα μικρό βιβλιαράκι, με συγγραφέα, ένα συναξιούχο Δικαστή, τον Σπύρο Μοντζενίνο, αν θυμάμαι καλά. Εκεί λοιπόν, διάβασα κάτι, που μου έκανε μεγάλη εντύπωση και όταν αργότερα μπήκα στο δικαστικό σώμα, μια προσωπική εμπειρία, το ανακάλεσε αυτομάτως στη μνήμη μου. Στην Ιταλία, ανέφερε ο συγγραφέας, σύμφωνα με τη διήγηση Ιταλού συναδέλφου του, όταν ένας Ειρηνοδίκης επισκέπτεται τον Πρόεδρο του Ανωτάτου Δικαστηρίου, εκείνος όρθιος στο γραφείο του, τον υποδέχεται με αβρότητα. Και αφού ευγενικά συζητήσει μαζί του, καθισμένος πάντοτε στον καναπέ απέναντί του, μετά το πέρας της επίσκεψής του, τον συνοδεύει μέχρι την έξοδο του γραφείου του, από όπου και φιλοφρόνως τον αποχαιρετά.

Η αναφορά του γεγονότος αυτού από τον συγγραφέα, όπως άλλωστε και η επικεφαλίδα του κειμένου του το μαρτυρούσε, γινόταν, προκειμένου να καταδειχθεί, ο σεβασμός και η τιμή, που σε μια πολιτισμένη και δημοκρατική πολιτεία, οφείλεται να απονέμεται από τον καθένα, στο λειτούργημα του Δικαστή, σε όποια βαθμίδα της δικαιοσύνης αυτός κι αν ευρίσκεται. Δεν έχει καμιά απολύτως σημασία, ο βαθμός που εκάστοτε ο Δικαστής φέρει (Ειρηνοδίκης, Πρωτοδική ή του Προέδρου του Αρείου Πάγου) και οπωσδήποτε δεν μπορεί τούτο, αναλόγως να καθορίζει και να προσδιορίζει κάθε φορά τη μεταχείριση, τη στάση και τη συμπεριφορά προς το πρόσωπό του. Και ασφαλώς, δεν υπολείπεται σε αξία, δεν υστερεί σε σπουδαιότητα και σημασία, το δικαιοδοτικό έργο του Ειρηνοδίκη, του Πρωτοδική ή του Προέδρου Πρωτοδικών, από εκείνο του Εφέτη, του Προέδρου Εφετών του Αρειοταγίου ή του Προέδρου του Αρείου Πάγου. Όλοι τους, ανεξαιρέτως, είναι δικαστικοί λειτουργοί, άμεσα όργανα του κράτους και σ' αυτούς, η πολιτεία έχει αναποθέσει και εμπιστευθεί, την προστασία των αγιότερων αγαθών των πολιτών της. Της ζωής, της τιμής, της ελευθερίας, της περιουσίας τους. Η τόνωση η ενίσχυση και η ενδυνάμωση του κύρους της Δικαιοσύνης και εντεύθεν των Δικαστών, πέραν των άλλων σπουδαίων επιπυχνάνεται και με τον απονεμόμενο και από τους ίδιους τους συναδέλφους του -κάθε βαθμού δικαιοδοσίας- σεβασμό προς το πρόσωπό του, ενώ ταυτόχρονα μια τέτοια συναδελφική συμπεριφορά, αποτελεί οπωσδήποτε, προσδιοριστικό παράγοντα και συστατικό στοιχείο, ανθρώπων και πολιτών, μιας βαθιά δημοκρατικής -και υψηλού επιπέδου πολιτισμού- κοινωνίας και πολιτείας. Βέβαια η προς τους συναδέλφους Δικαστές, καθ' οιανδήποτε στιγμή, υπό οιοσδήποτε συνθήκες και για οποιονδήποτε λόγο, ευγενική και ευπρεπή συμπεριφορά και μεταχείριση, δεν συνιστά μόνο καθοριστικό-ποιοτικό στοιχείο, ατομικής και κοινωνικής αγωγής, προσωπικής καλλιέργειας, παιδείας, ανατροφής, ομαλνισμού και πολιτισμού, αλλά κυρίως και προεχόντως αποτελεί, βασικό γνώρισμα δημοκρατικής αγωγής και συνεύθησης σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και αξίας, βαθιάς και απαρασάλευτης πίστης, στους θεμελιώδεις θεσμούς της δικαιοκρατούμενης πολιτείας μας.

Στα πρώτα κιόλας βήματα της δικαστικής μου σταδιοδρομίας, είχα την αγαθή τύχη, να συναντήσω τον αείμνηστο Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, Κωνσταντίνο Σταμάτη. Τον

επισκέφθηκα στο γραφείο του, στον Άρειο Πάγο. Ομολογώ, με κάθε ειλικρίνεια, και χωρίς ίχνος υπερβολής, πως η ανωτέρω περιγραφή της συμπεριφοράς του Προέδρου του Ανωτάτου Δικαστηρίου της Ιταλίας προς τον Ειρηνοδίκη συνάδελφό του, συγκρινόμενη με εκείνη του αείμνηστου Κωνσταντίνου Σταμάτη προς εμένα, καθόλου δεν υστερεί και ουδόλως υπολείπεται σε αβρότητα, ευγένεια, εγκαρδιότητα και θερμότητα. Ο εξάιρετος και ευγενής αυτός άνθρωπος ο άξιος, ο γενναίος και υποδειγματικός δικαστικός λειτουργός, ο έγκριτος νομικός, ο ευπροσήγορος και διαπρεπής δάσκαλος ο σεμνός λειτουργός ο κάλλιστος συνάδελφος με έκανε με την όλη στάση και συμπεριφορά του απέναντί μου, να νιώσω δικαστής. Ευγενής, μελίχιος, αβρός, απλός, προσηνής, ανθρώπινος, συγκαταβατικός, ανεπιτήδευτος, αληθινός, υπήρξε από την πρώτη στιγμή που με δέχθηκε, έως την ώρα που τον αποχαιρέτησα. Ήταν πραγματικά για μένα, μια από τις ωραιότερες και ευτυχέστερες στιγμές της δικαστικής μου ζωής, η οποία εγχαραχθηκε ανεξίτηλα, βαθιά μέσα μου. Υπήρξε για μένα, η όλη στάση και συμπεριφορά του ΔΙΚΑΣΤΗ εκείνου, η μέγιστη διδαχή και το ζωντανότερο και φωτεινότερο παράδειγμα υψηλού ήθους και ευγενούς συμπεριφοράς και έκτοτε κανένας κενός και ψυχρός λόγος καμιά αυστηρή νομοθεσία και παραίνεση, δεν με δίδαξε δεν με επηρέασε τόσο, όσο ο ζεστός ο ανθρώπινος, ο μεστός, ο υψηλόφρων αλλά και συγκαταβατικός λόγος εκείνου του ΔΙΚΑΣΤΗ και ΑΝΘΡΩΠΟΥ. Έχοντας αυτή την ανάμνηση, ένιωθα μια άφατη αγαλλίαση και μια απέραντη ευφροσύνη, κάθε φορά που άκουγα από συναδέλφους μου, ότι έλαχε και σε εκείνους σε κάποια στιγμής δικαστικής τους πορείας, ένας Κωνσταντίνος Σταμάτης. Ότι τον συνάντησαν και εκείνοι, στο πρόσωπο του Επιθεωρητή, στα πρόσωπα εκείνων που συγκροτούν τα Συμβούλια (προαγωγών, μεταθέσεων, πειθαρχικά), στο πρόσωπο του εκάστοτε Προέδρου τους, στο πρόσωπο γενικά κάθε δικαστικού λειτουργού, οποιουδήποτε βαθμού και θέσεως, που όταν -για οποιονδήποτε λόγο και με οποιονδήποτε ιδιότητα- είχαν απέναντί τους το δικαστή συνάδελφό τους, απευθύνθηκαν σ' αυτόν, όχι δεσποτικά, αλαζονικά, επηρμένα, υπεροπτικά, μειωτικά και καταφρονητικά, αλλά με ευγένεια, και λεπτότητα και του συμπεριφέρθηκαν με ανθρωπιά, με διακριτικότητα και ευπρέπεια, σεβόμενοι τη δικαστική του ιδιότητα και κυρίως την αξία ως ανθρώπου. Πιστεύω πράγματι, πως στο Σώμα μας, υπάρχουν δικαστές, της αξίας της ψυχικής και της πνευματικής ποιότητας, του Κωνσταντίνου Σταμάτη. Αν παρ' ελπίδα τούτο δε συνέβαινε, δεν θα μπορούσαμε να είμαστε υπερήφανοι για τον πολιτισμό μας, τη δημοκρατική μας αγωγή και παιδεία μας. Τις εξουθενωτικές και ενίοτε αφόρητες, συνθήκες άσκησης του λειτουργήματός μας, τις απαλύνουν και τις ημερεύουν, στιγμές που οι συναδέλφοί μας -υπό οιαδήποτε ιδιότητα- στέκονται όχι απέναντί μας, αλλά δίπλα μας και μας ενισχύουν και μας στηρίζουν. Το δικαιούμεστε άλλωστε, γιατί καθημερινά προσφέρουμε τον εαυτό μας -όχι δε σπανίως και αγαθά οικείων μας δυστυχώς- θυσία και ολοκαύτωμα στο λειτουργήμα μας. Η ανθρωπίνη στάση μας, απέναντι στους συναδέλφους μας, θα είναι για μας ο καλός, ο γλυκός, ο παρήγορος και συντροφικός λόγος, η θαλπωρή, ο ακριβός και αληθινός έπαινος, η θερμή και πηγαία ευχή, που ακατάπαστα θα μας συνοδεύει, κυρίως όμως όταν έλθει η ώρα, που θα απεκδυθούμε της «τηβέ-νου» και θα μας αποτανθούν τότε, εκείνα

τα φοβερά πυθαγόρεια ερωτήματα: «τι παρέβην; τι δε έρεξα; τι μοι δέον και ουκ ετελέσθη;»

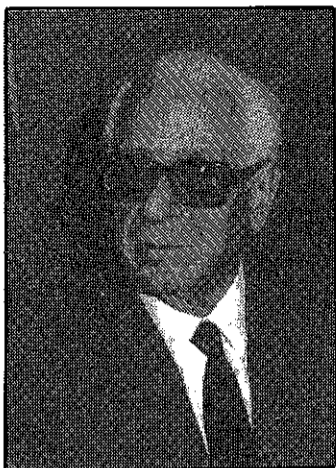
ΜΕΓΑΛΗ ΑΠΩΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΚΟ ΚΛΑΔΟ ο θάνατος του Κων/νου Σταμάτη

Την Μεγάλη Τρίτη, 21-4-1992, στο Α΄ Νεκροταφείο Αθηνών, ο νομικός κόσμος και ιδιαίτερα οι Εισαγγελείς της Χώρας, με βαθιά θλίψη αποχαιρέτισαν για πάντα τον Κων/νο Σταμάτη, επίτιμο Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και καθηγητή της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Στην κηδεία του Εισαγγελέα που λάμπρυνε τη Δικαιοσύνη με το ήθος, τις γνώσεις και την αφοσίωσή του στο καθήκον, παρευρέθησαν για να απευθύνουν ύστατο χαιρετισμό δικαστικοί λειτουργοί, πανεπιστημιακοί δάσκαλοι, εκπρόσωποι της Κυβερνήσεως, νομικοί, συγγενείς και φίλοι. Τη νεκρώσιμη ακολουθία παρακολούθησαν η Υπουργός Πολιτισμού κ. Άννα Φαρούδα - Μπενάκη, ο Πρόεδρος και ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου κ. Βασ. Κόκκινος και Γ. Πλαγιανάκος, ο Γεν. Γραμματέας του Υπουργείου Δικαιοσύνης κ. Νικ. Σημαντήρας, ο Αντιπρόεδρος του Αρείου Πάγου κ. Χρ. Πλουμής, ο Πρόεδρος της Ενώσεως μας Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου κ. Α. Σταθόπουλος, εκπρόσωποι των άλλων Δικαστικών Ενώσεων και άλλοι λειτουργοί της Δικαιοσύνης όλων των βαθμίδων. Επικήδειους λόγους εξεφώνησαν η Υπουργός κ. Α. Μπενάκη, ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου κ. Γ. Πλαγιανάκος και ο Αντιπρόεδρος του Αρείου Πάγου κ. Χρ. Πλουμής, που αναφέρθηκαν στη ζωή και το έργο του εκλιπόντα. Χαιρετισμό απηύθυνε και ο Πρόεδρος της Ενώσεως μας Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου κ. Α. Σταθόπουλος.

Στην ομιλία του ο **Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου κ. Γ. Πλαγιανάκος** ανέφερε τ' ακόλουθα:

«Η Εισαγγελία του Αρείου Πάγου συμμετέχει στο πένθος για το θάνατο του αείμνηστου επίτιμου Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου Κων/νου Σταμάτη και προσέρχεται δι' εμού προς της Σορού Του για να απευθύνει τον ύστατο χαιρετισμό, το χαιρετισμό της τιμής και της αναγνωρίσεως.

Ο εκλιπών γεννήθηκε στη Σάμο το έτος 1919 και εισήλθε στο δικαστικό σώμα με διαγωνισμό το έτος 1951 ως Εισαγγελικός Πάρεδρος και στη συνέχεια διήλθε από όλες τις βαθμίδες της Εισαγγελικής ιεραρχίας. Το έτος 1979 προήχθη σε Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου και το έτος 1985 σε Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου. Τον Ιούνιο του 1986 αποχώρη-

σε από το δικαστικό σώμα, λόγω συμπληρώσεως του ορίου ηλικίας και στη συνέχεια κατά τα έτη 1989 και 1990 διετέλεσε Υπουργός της Δικαιοσύνης επί Υπηρεσιακής και επί Οικουμενικής Κυβερνήσεως. Συνεργάστηκε μαζί του και όταν ήταν Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου και όταν ήταν Υπουργός της Δικαιοσύνης και η συνεργασία μας υπήρξε γόνιμη, αποδοτική και προ παντός αρμονική.

Η προσωπικότητα και η αξία του Κων/νου Σταμάτη ως Εισαγγελικού λειτουργού αναδύεται ανάγλυφη όχι μόνο από τις υπηρεσιακές εκθέσεις των εκάστοτε Επιθεωρητών - Αρεοπαγίτων, αλλά κυρίως από την επιστημονική προσφορά του, σε συνδυασμό με τη συμβολή του στην απονομή της δικαιοσύνης. Ήδη από τα πρώτα έτη της υπηρεσίας του στον Εισαγγελικό κλάδο είχαν προσελκύσει το αμέριστο ενδιαφέρον των ασχολουμένων με το Ποινικό Δίκαιο οι προς τα δικαστικά συμβούλια προτάσεις του, «εις τας οποίας», όπως αναγράφεται σε έκθεση Επιθεωρητή-Αρεοπαγίτη του έτους 1957, «αναπτύσει με εμβριθειαν και πλουσίαν επιχειρηματολογίαν ενδιαφέροντα και ενίοτε πρωτότυπα ερμηνευτικά και θεωρητικά προβλήματα». Η εντύπωση αυτή για την ευρύτερη νομική κατάρτιση του τότε Αντεισαγγελέα Πρωτοδικών επιβεβαιώνεται με την πάροδο του χρόνου και ιδίως μετά τις κατά τα έτη 1960-1961 μεταπτυχιακές σπουδές του στη Γερμανία.

Στις προτάσεις και στις γνωμοδοτήσεις του κάνει συχνές παραπομπές στην αλλοδαπή νομολογία και βιβλιογραφία. Δημοσιεύει επιστημονικές εργασίες, όπως είναι η περί συρροής ποινικών νόμων διδακτορική του διατριβή και στη συνέχεια η διατριβή του επί Υψηλής υπό τον τίτλο «Γενικά

στη σελ. 7

από τη σελ. 1

Αρχαί φαινομένης συρραφής εγκλημάτων», η μελέτη του περι: προκαταρκτικής εξετάσεως και περί των αρχών της νομιμότητας και σκοπιμότητας, η με επιμέλειά του έκδοση του «Ποινικού Δικαίου» του αείμνηστου Καθηγητή Νικολάου Χωραφά και πολλές άλλες επιστημονικές εργασίες επί θεμάτων Ποινικού Δικαίου και Ποινικής Δικονομίας. Επιβεβαίωση και μικρό δείγμα του ότι ο εκλιπών εκινείτο με άνεση και όχι μόνο στο πεδίο του Ποινικού Δικαίου, αλλά και στο χώρο άλλων κλάδων του Δικαίου αποτελεί η πολυσελίδα μελέτη του υπό τον τίτλο «Η εξέταση των διαδικών ως νέου μέσου αποδείξεως κατά τον ΚΠολΔ». Οι πλέον ενδιαφέρουσες προτάσεις του προς τα δικαστικά συμβούλια και οι γνωμοδοτήσεις του συγκεντρώθηκαν και εκδόθηκαν σε ένα τόμο υπό τον τίτλο «Ποινικά Σύμμεικτα» χιλίων (1000) περίπου σελίδων. Γενικώς υπήρξε σημαντική σε έκταση και σε ποιότητα η συγγραφική παραγωγή του εκλιπόντος.

Επιβράβευση αυτής της επιστημονικής επιδόσεως και προσφοράς του Κων/νου Σταμάτη υπήρξε η εκλογή του ως Καθηγητή του Ποινικού Δικαίου στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, όπου δίδαξε επί έτη Ποινικό Δίκαιο και Ποινική Δικονομία, παράλληλα προς την άσκηση των Εισαγγελικών καθηκόντων του.

Ο Κων/νος Σταμάτης συνεδύαζε αρτία θεωρητική κατάρτιση και πλούσια εμπειρία από την εφαρμογή στην πράξη των κανόνων του Ποινικού Δικαίου και της Ποινικής Δικονομίας. Ήταν συγχρόνως ο θεωρητικός και ο εφαρμοστής του δικαίου. Ως θεωρητικός του Ποινικού Δικαίου εκινείτο με άνεση στο χώρο των αφηρημένων νομικών εννοιών και ως εφαρμοστής του δικαίου στην πράξη είχε την ικανότητα να αξιολογεί τη δυνατότητα προσαρμογής των θεωρητικών απόψεων στα συγκεκριμένα πραγματικά δεδομένα.

Υπηρέτησε τη δικαιοσύνη και τα ιδεώδη της επί πολλά χρόνια με απαράμιλλη αφοσίωση και αρετή και υπήρξε κορυφαία φυσιογνωμία του Εισαγγελικού κλάδου. Είχε εξαίρετο δικαστικό ήθος, αμεροληψία, προσήλωση στο καθήκον και στις αρχές της δικαστικής ανεξαρτησίας, ακάματη εργατικότητα και φιλοπονία και εναγώνια αναζήτηση του δικαίου, προσόντα τα οποία, σε συνδυασμό με την αρτία νομική του κατάρτιση και τη γενικότερη παιδεία του, έκαναν αισθητή την παρουσία του στο δικαστικό χώρο και άφησαν ανεξίτηλα τα ίχνη της προσφοράς του στην απονομή της δικαιοσύνης. Από τις κορυφαίες στιγμές της δικαστικής του σταδιοδρομίας και προσφοράς υπήρξε η συμμετοχή του ως Εισαγγελέα της έδρας στο Πενταμελές Εφετείο Αθηνών το έτος 1975 στη δίκη των πρωταιτών του πραξικοπήματος του 1967.

Ως άνθρωπος ο εκλιπών ήταν σεμνός, προσηνης και απέριττος, ατάραχος και ουδέποτε οργιζόμενος στις υπηρεσιακές του σχέσεις, συνεδύαζε

την ψυχική ευγένεια με την αυστηρότητα του δικαστικού ήθους.

Περιβαλλόμενος από φήμη λαμπρά και απολαμβάνων της γενικής εκτιμήσεως επελέγη κατά τα έτη 1989 και 1990 ως Υπουργός της Δικαιοσύνης επί υπηρεσιακής και στη συνέχεια επί οικουμενικής Κυβερνήσεως, ως παρέχων τα εχέγγυα Υπουργού κοινής εμπιστοσύνης. Ως Υπουργός της Δικαιοσύνης άσκησε τα καθήκοντά του με πλήρη έναντι όλων αμεροληψία, όπως τα είχε ασκήσει και παλαιότερα ως Εισαγγελικός λειτουργός.

Κατά την ύστατη αυτή στιγμή του αποχαιρέτισμού η Εισαγγελία του Αρείου Πάγου με βαθιά λύπη για το θάνατο του επίτιμου Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου Κων/νου Σταμάτη τιμά τη μνήμη του και εύχεται παρηγορία στη σύζυγό του και σύντροφο του βίου του και στους λοιπούς οικείους και συγγενείς του.

Αλησμόνητε Εισαγγελέα
Αγωνίστηκες τον αγώνα του δικαίου και της αρετής.

Αφιέρωσες το βίο σου στην επιτέλεση του δικαστικού καθήκοντος.

Κατέλιπες το όνομά σου ως υπόδειγμα εισαγγελικού λειτουργού.

Η Εισαγγελία του Αρείου Πάγου, της οποίας υπήρξες επίλεκτο μέλος της, σου απευθύνει τον ύστατο χαιρετισμό.

Αιώνια σου η μνήμη.
Γεώργιος Πλαγιανάκος
Εισαγγελέας
του Αρείου Πάγου

Στον σύντομο χαιρετισμό του ο **Πρόεδρος της Ένωσης Εισαγγελέων Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου κ. Α. Σταθόπουλος** είπε τα εξής:

Εκ μέρους των Εισαγγελικών Λειτουργών, η Ένωση Εισαγγελέων, που περικλείει στους κόλπους της όλους τους Εισαγγελείς της χώρας, αποτιούμε φόρο τιμής στον σεβασμό μας Εισαγγελέα και Προϊστάμενο, για την μεγάλη συμβολή του στην προαγωγή της ποινικής επιστήμης και στην εφαρμογή του δικαίου.

Σεβαστέ μας κ. Εισαγγελέυ

Το πέρασμα των ανθρώπων από την εφήμερη ζωή είναι σύντομο, **πολύ σύντομο**. Όμως οι άνθρωποι, όπως εσείς, με την πλούσια Επιστημονική προσφορά, με το αδαμάντινο ήθος, με μια **τεράστια** θετική συμβολή στην απονομή της δικαιοσύνης, **δεν πεθαίνουν, δεν απουσιάζουν** από την ανθρώπινη κοινωνία, που εξακολουθεί να υπάρχουν, για πάντα, πέρα από το θάνατο, γιατί το πνευματικό, το επιστημονικό, το δημιουργικό έργο τους παραμένει **αθάνατο**, ως κτήμα των επερχομένων γενεών, αφού, αυτό το έργο, και το φωτεινό τους παράδειγμα θα διατηρηθούν **ζωντανά πάντοτε** και **θα καθοδηγούν** τους νεότερους Εισαγγελείς στην εκπλήρωση του καθήκοντος, στο άμεσο και στο απώτερο μέλλον.

Πιστέψετε και ηουχάστε, διότι οι διάδοχοί σας θα συνεχίσουν **αυτοί, όσο** θα ζήσουν, την ίδια λαμπρή πορεία, στο δρόμο, που **εσείς** χαράξατε.

Ευχόμαστε υγεία και παρηγορία στην οικογένειά του.

Αιώνια του η μνήμη.

Εφημερίδα "ΘΑΡΡΟΣ" Καλαμάτας. Τετάρτη 22 Απριλίου 1992.

ΜΙΑ ΜΕΓΑΛΗ ΑΠΩΛΕΙΑ

ΚΩΝΣΤ. ΣΤΑΜΑΤΗΣ

Μιά μέρα πριν τη θλιβερή επέτειο του Απριλιανού Πραξικοπήματος ο εθνικός κατήγορος του έφυγε για το ύστατο ταξίδι του. Και πέρασεν ανήμερα στην άλλη όχθη. Με κομμένη την ανάσα θά τον θυμούνται όλοι στην έδρα του να στρέφει τα Όλύμπια βέλη του στους άσελγους της δημοκρατίας. Χωρίς πάθος, άλλ' άμειλικτο για το δικαζόμενο έγκλημα. Ο μεστός λόγος του, τό ύφος και τό ήθος του — γνωρίσματα μιάς ζωής — ενσάρκωναν την κραυγή διαμαρτυρίας ενός προδομένου λαού και ενός υπερέφανου έθνους. Άλλά και την κατήχηση των παρόντων και των επερχόμενων.

Γιατί ο ιδανικός εκείνος Εισαγγελέας ήταν πάνω απ' όλα δάσκαλος. Όχι μόνο στο Ναό της Σοφίας, αλλά και στη Στέγη της Θεμίδας, την οποία υπηρέτησεν με άνάστημα όρθιος, αλλά και με άφανάτιστη πίστη. Σάν δάσκαλος, σάν κατήγορος και σάν ύπουργός σε δύσκολες ώρες, έκραθε πίσω από τό ήρεμό του μεδίασμα τον ολοκληρωμένο άνθρωπο. Τό «χαρίεν», δημιούργημα του πλάστη της ζωής και του κόσμου.

Γεννήθηκε στο Βαθύ Σάμου. Όμως, ή δεύτερη πατρίδα του ήταν ή Καλαμάτα, όπου ως Εισαγγελέας συγκλήρωσε τό έίο με

την κ. Βασιλική Μπόμπου, διδάκτορα της φιλολογίας, με τό ίδιο πάθος για μάθηση και έρευνα, όπως εκείνος. Άργότερα τά έήματά του τον έφεραν στο Πανεπιστήμιο του Τόμπριγκεν της Γερμανίας, όπου επιδόθηκε σε ειδικές σπουδές άστικού και κυρίως ποινικού δικαίου. Άνεβαίνοντας τις βαθμίδες της ιεραρχίας του Εισαγγελικού κλάδου, έφθασεν ως την κορυφή του Ανώτατου Δικαστήριου. Όπως και στο Πανεπιστήμιο Άθηνών. Υφηγητής πρώτα, Ένταλμένος ύστερα και Καθηγητής μετά δίδαξε Ποινικό δίκαιο, και Ποινική δικονομία, άφήνοντας πίσω του ένα σπουδαίο συγγραφικό έργο, παράλληλα με σφαιρές γνωμοδοτήσεις και μεστές περιεχομένου άγορεύσεις του.

Διατέλεσεν ακόμα δύο φορές ύπουργός της Δικαιοσύνης στις έκλογές του Ιουνίου και Νοεμβρίου 1989, ως και της Οικουμενικής Κυβέρνησης από τό Νοέμβριο του '89 έως τον Άπρίλιο '90. Ήταν τότε πού υιοθέτησε τό παμμεσσηνιακό αίτημα για την ίδρυση μεταβατικής έδρας έφετείου στην Καλαμάτα, άγωνίσθηκε με συνέπεια για την πραγμάτωσή του και έμεινεν άταλάντευτος μέχρις ότου τό ιδρυτικό διάταγμα ολοκληρώθηκε.

Στη σύζυγό του τό «Θ.» άπευθύνει θερμά συλλυπητήρια.